

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Dokument na schôdzu

26.3.2009

B6-0169/2009

NÁVRH UZNESENIA

ktorý na základe vyhlásení Rady a Komisie

v súlade s článkom 103 ods. 2 rokovacieho poriadku

predkladajú Gisela Kallenbach, László Tőkés a Milan Horáček

v mene skupiny Verts/ALE

o svedomí Európy a totalitných režimoch

Uznesenie Európskeho parlamentu o svedomí Európy a totalitných režimoch

Európsky parlament,

- so zreteľom na mnoho svojich predchádzajúcich uznesení o demokracii a dodržiavaní základných práv a slobôd vrátane uznesenia z 11. mája 2005 o budúcnosti Európy šesťdesiat rokov po skončení druhej svetovej vojny¹, uznesenia z 23. októbra 2008 o spomienke na Holodomor² a uznesenia z 15. januára 2009 o Srebrenici³,
 - so zreteľom na články 6 a 7 Zmluvy o Európskej únii,
 - so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie,
 - so zreteľom na rámcové rozhodnutie Rady 2008/913/SVV z 28. novembra 2008 o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva⁴,
 - so zreteľom na Pražskú deklaráciu o svedomí Európy a komunizme z 3. júna 2008,
 - so zreteľom na článok 103 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže spomienky na tragickú minulosť Európy sa musia udržiavať nažive, aby sa uctili obeť, odsúdili páchatelia a aby sa vybudovali základy zmierenia založené na pravde a spomienkach,
- B. keďže európska integrácia bola od začiatku odpoveďou na utrpenie spôsobené dvomi svetovými vojnami a nacistickou tyraniou, ktorá viedla k holokaustu, na rozširovanie totalitných a nedemokratických komunistických režimov v strednej a východnej Európe, a zároveň spôsobom prekonania hlbokej priepasti a nepriateľstva v Európe prostredníctvom spolupráce, integrácie, ukončenia vojny a zabezpečenia demokracie v Európe,
- C. keďže proces európskej integrácie bol úspešný a viedol k vytvoreniu Európskej únie, ktorej členmi sú v súčasnosti aj krajiny strednej a východnej Európy, ktoré od konca druhej svetovej vojny až do začiatku deväťdesiatych rokov 20. storočia žili v komunistických režimoch, pričom skoršie pristúpenie Grécka, Španielska a Portugalska pomohlo zabezpečiť demokraciu na juhu Európy,
- D. keďže hlavným cieľom budovania Európskej únie je zabezpečiť pre budúcnosť dodržiavanie základných práv a zásad právneho štátu a keďže články 6 a 7 Zmluvy o Európskej únii poskytujú náležité mechanizmy na dosiahnutie tohto cieľa;

¹ Ú. v. EÚ C 92 E, 20.4.2006, s. 114.

² Prijaté texty: P6_TA(2008)0523.

³ Prijaté texty: P6_TA(2009)0028.

⁴ Ú. v. EÚ L 328 E, 6.12.2008, s. 55.

- E. keďže z pohľadu obetí nie je podstatné, aký režim ich obral o slobodu alebo ich mučil a vraždil,
1. vyjadruje úctu všetkým obetiam totalitných a nedemokratických režimov v Európe a vzdáva hold tým, ktorí bojovali proti tyranii a útlaku,
 2. konštatuje, že všetky tieto režimy považovali násilie zo strany štátu za prípustné a za preferovaný a účinný spôsob udržania absolútnej kontroly nad svojimi občanmi; pripomína, že tieto režimy sa často uchýľovali k extrémnym formám teroru, potláčaniu všetkých občianskych a ľudských slobôd, rozpútaniu útočných vojen, a neoddeliteľnou súčasťou ich ideológií bolo vyhladzovanie, potláčanie a poškodzovanie celých národov a skupín obyvateľstva z rasových, sociálnych a politických dôvodov, a preto by sa mali považovať za najväčšie morálne, politické a sociálne pohromy 20. storočia;
 3. opätovne sa hlási k svojmu záväzku budovať mierovú a prosperujúcu Európu založenú na hodnotách rešpektujúcich ľudskú dôstojnosť, slobodu, demokraciu, rovnosť, zásady právneho štátu a dodržiavanie ľudských práv,
 4. zdôrazňuje dôležitosť udržiavania spomienok na minulosť nažive, pretože bez spomienok nemôže prísť k zmiereniu; opätovne potvrdzuje svoj jednotný postoj voči všetkým totalitným režimom bez ohľadu na ich ideologické pozadie;
 5. pripomína, že ostatné akty genocídy a zločiny proti ľudskosti v Európe boli spáchané len v júli 1995, a že treba venovať stálu pozornosť boju proti nedemokratickým, xenofóbnym, autoritárskym a totalitným myšlienkam a tendenciám;
 6. zdôrazňuje, že na posilnenie európskeho povedomia o zločinoch spáchaných totalitnými a nedemokratickými režimami je potrebné podporiť zdokumentovanie a záznamy o svedectvách pohnutej minulosti Európy, keďže bez spomienok nemôže prísť k zmiereniu,
 7. vyzýva v tejto súvislosti Radu a Komisiu, aby podporovali a obhajovali činnosť mimovládnych organizácií, akou je organizácia Memorial v Ruskej federácii, ktoré sa aktívne zaoberajú skúmaním a zhromažďovaním dokumentov súvisiacich so zločinnými spáchanými počas stalinského režimu;
 8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v niektorých členských štátoch sa aj 20 rokov od pádu komunistických režimov v strednej a východnej Európe stále neprimerane obmedzuje prístup k dokumentom, ktoré majú význam z osobných dôvodov alebo sú potrebné na vedecké účely; vyzýva, aby všetky členské štáty vynaložili skutočnú snahu o otvorenie archívov vrátane archívov bývalých služieb vnútornej bezpečnosti, tajnej polície a spravodajských služieb;
 9. dôrazne a jednoznačne odsudzuje zločiny proti ľudskosti a rozsiahle porušovanie ľudských práv páchané totalitnými komunistickými režimami; vyjadruje súcit s obeťami týchto zločinov a ich rodinnými príslušníkmi a vyslovuje pochopenie a uznanie ich utrpenia;
 10. vyhlasuje, že európska integrácia ako model mieru a zmierenia je slobodnou voľbou

národov Európy prispieť k spoločnej budúcnosti, a že Európska únia nesie osobitnú zodpovednosť hlavne za podporu a ochranu demokracie, dodržiavania ľudských práv a zásad právneho štátu, a to nielen v Európskej únii, ale aj mimo nej;

11. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vynakladali ďalšie úsilie na dosiahnutie spoločného porozumenia dejín Európy a aby zdôrazňovali historické úspechy európskej integrácie a ostrý kontrast medzi tragickou minulosťou a mierovým a demokratickým spoločenským poriadkom dnešnej Európskej únie;
12. je presvedčený, že na náležité zachovanie dejinnej pamäti je potrebné a nevyhnutné komplexne prehodnotiť dejiny Európy a na celoeurópskej úrovni uznať všetky historické hľadiská modernej Európy, čím sa posilní európska integrácia, pretože lepšiu budúcnosť možno vytvárať len prostredníctvom lepšieho pochopenia spoločnej minulosti, a znemožní sa prípadné obnovenie akéhokoľvek totalitného režimu;
13. vyzýva, aby sa vyhlásil celoeurópsky deň spomienky na obete všetkých totalitných a nedemokratických režimov a aby sa pripomínal nestranne a s úctou, a vyzýva všetky vlády EÚ, aby vyhlásili 23. august, deň podpisu paktu Ribbentrop – Molotov v roku 1939, za európsky deň spomienky na obete nacistického a stalinského režimu;
14. znovu opakuje svoju stálu podporu posilňovaniu medzinárodného súdництва, najmä vzhľadom na cennú činnosť Medzinárodného súdneho dvora a Medzinárodného trestného súdu;
15. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, parlamentom členských štátov, vládam a parlamentom kandidátskych krajín, vládam a parlamentom krajín pridružených k Európskej únii a vládam a parlamentom členských krajín Rady Európy.